

Advies van het Europees Comité van de Regio's over de mededeling „Een Europese strategie voor kunststoffen in een circulaire economie”

(2018/C 461/05)

Rapporteur: André VAN DE NADORT (NL/PSE), burgemeester van de gemeente Weststellingwerf

Referentiedocument: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Een Europese strategie voor kunststoffen in een circulaire economie

COM(2018) 28 final

BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

A. Algemene opmerkingen

Het Europees Comité van de Regio's:

1. is ingenomen met de mededeling van de Europese Commissie over een Europese strategie voor kunststoffen in een circulaire economie en de daarin vastgestelde uitdagingen en kernactiviteiten, en benadrukt dat ambitie nodig is om de overgang naar een circulaire economie te maken en om de maatschappelijke en ecologische uitdagingen en praktische problemen in verband met kunststoffen aan te pakken; Het neemt in dit verband nota van de wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie die betrekking hebben op de tien kunststofproducten voor eenmalig gebruik die het vaakst worden aangetroffen op EU-stranden en in EU-zeeën en die, samen met achtergelaten vuiligheid, 70 % van al het zwerfvuil op zee uitmaken;
2. erkent dat plastic — toch een zeer duurzaam, hygiënisch en goedkoop materiaal — een aantal voordelen heeft, maar is ernstig bezorgd over de huidige lage inzamelings- en recyclingpercentages voor kunststoffen en is van mening dat de huidige praktijken om dit probleem aan te pakken te veel gericht zijn op „end-of-pipe”-oplossingen (inzameling, sortering, verwerking);
3. benadrukt de sleutelrol en de belangen van lokale en regionale overheden bij de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van oplossingen voor kunststoffen in een circulaire economie. De verantwoordelijkheden van de lokale en regionale overheden op het gebied van afvalbeheer en milieubescherming omvatten elementen als preventie, inzameling, vervoer, nuttige toepassing (waaronder sortering, hergebruik en recycling), alsook verwijdering van en opruiming van zwerfafval op straat, aan de kust, in meren en op zee, tot de ondersteuning van de visserij en het toerisme; ook moeten zij het publiek voorlichten over de problematiek van afval, zwerfvuil en recycling;
4. legt de nadruk op de circulaire toekomst van kunststoffen vanuit lokaal en regionaal perspectief. Dit betekent minder kunststoffen, betere kunststoffen, betere inzameling, betere recycling en betere markten;
5. is er vast van overtuigd dat een betere samenwerking en een materiaalketenbenadering tussen alle belanghebbenden in de kunststofwaardeketen essentieel zijn voor doeltreffende oplossingen; De maatregelen moeten op alle schakels van de waardeketen, waaronder productontwerp, productie van kunststoffen, inkoop, verbruik, inzameling en recycling, gericht zijn.
6. benadrukt de rol van innovaties en investeringen om te komen tot circulaire oplossingen bij het bevorderen van de sociale en gedragsveranderingen die nodig zijn voor de overgang naar een circulaire economie als cruciale stap op weg naar de verwezenlijking van de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau; verzoekt daarom de Europese Commissie en de lidstaten van de Europese Unie om tijdens hun onderhandelingen over het volgende MFK de mogelijkheden voor een verhoging van de EU-financiering voor de circulaire kunststofeconomie grondig te onderzoeken.

B. Minder kunststoffen

De preventie van kunststofafval heeft de allerhoogste prioriteit

7. Het Comité wijst erop dat de preventie van kunststofafval de allerhoogste prioriteit moet hebben in overeenstemming met de algemene EU-afvalhiërarchie. Kunststof die niet als afval eindigt, hoeft niet gesorteerd, verwerkt of verbrand te worden. Preventie begint bij het beperken van het gebruik van kunststof, en bij het productontwerp.

8. Het herinnert eraan dat er veel manieren zijn om onnodig gebruik van kunststoffen in producten voor eenmalig gebruik en oververpakking van producten te voorkomen. De essentiële criteria voor verpakkingen moeten worden aangescherpt om onnodige verpakking en oververpakking te voorkomen en om regelmatig te controleren of belangrijke producten op de EU-markt aan deze criteria voldoen.

9. Tevens verzoekt het Comité om verder onderzoek te doen naar de relatie tussen verpakking en voedselbewaring op basis van de levenscyclus en mogelijke alternatieve benaderingen om voedselverspilling te voorkomen zonder het gebruik van (complexe) kunststofverpakkingen.

Preventie van zwerfafval en zogenaamde „plastic soep” en vermindering van producten voor eenmalig gebruik

10. Het Comité benadrukt de grote bezorgdheid over kunststofafval: het opruimen kost lokale en regionale overheden veel geld en daarom is preventie van zwerfvuil, zowel op het land als op zee, van essentieel belang.

11. Het Comité ondersteunt het initiatief van de Europese Commissie voor een wetgevingsvoorstel over kunststoffen voor eenmalig gebruik waarin ambitieuze doelstellingen worden voorgesteld om het gebruik van kunststoffen voor eenmalig gebruik te beperken, aangezien het grootste deel van het kunststofafval in onze straten afkomstig is van kunststoffen voor eenmalig gebruik. De recente voorstellen, waarin de nadruk wordt gelegd op de meest voorkomende producten voor eenmalig gebruik op stranden en in de zee, zijn een belangrijke eerste stap, maar er moeten verdere ambitieuze maatregelen komen om ook verontreiniging door andere kunststofproducten voor eenmalig gebruik en zwerfafval op het land aan te pakken.

12. Het Comité verwacht ambitieuze inzamelingsdoelstellingen voor kunststoftoepassingen voor eenmalig gebruik en voor gebruik onderweg, die onder een systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vallen, zoals kunststof drankverpakkingen die deel zullen uitmaken van de producentenverantwoordelijkheid om zwerfafval te beperken.

13. Producenten en importeurs zijn volledig verantwoordelijk voor de negatieve gevolgen van hun producten wanneer ze zwerfvuil worden. Daarom moeten de kosten voor inzameling en verwerking van hun afval volledig voor hun rekening komen.

14. Bovendien wijst het Comité op de verschillende moeilijkheden die specifieke gemeenschappen en regio's van de EU, d.w.z. ultraperifere gebieden, riviergemeenschappen, eilanden, kust- en havengemeenschappen, ondervinden bij de strijd tegen zwerfvuil op zee. Het is van bijzonder belang dat belanghebbenden uit deze gemeenschappen hierbij worden betrokken, zodat rekening wordt gehouden met hun stem bij het vinden van positieve en in de praktijk toepasbare oplossingen.

15. Het ondersteunt de organisatie van bewustmakingscampagnes over zwerfafval en schoonmaakacties en moedigt de deelname aan van lokale en regionale overheden aan evenementen zoals de „Let's Clean Up Europe”-campagne en de Europese Week van de Afvalvermindering. Ook moedigt het lokale en regionale overheden aan om aanvullende initiatieven te bedenken en de mogelijkheden te verkennen om vrijwilligers te betrekken via het Europees Solidariteitskorps.

16. Het Comité is in dit verband een groot voorstander van het in het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende havenontvangstvoorzieningen voor de afgifte van scheepsafval (COM(2018) 33) opgenomen beginsel dat de vergoedingen voor het gebruik van havenontvangstvoorzieningen moeten worden verlaagd als het ontwerp, de apparatuur en de exploitatie van het schip zodanig zijn dat het schip beperkte hoeveelheden afval produceert en zijn afval op duurzame en milieuvriendelijke wijze beheert.

Preventie van microplastics

17. Het Comité benadrukt dat microplastics in toenemende mate een wijd verbreid en problematisch fenomeen zijn en inmiddels in bijna elk deel van elk ecosysteem te vinden zijn, ook in de menselijke voeding. De gevolgen van microplastics voor de gezondheid van mens en dier en voor onze ecosystemen zijn voor een groot deel nog onbekend.

18. Ook pleit het voor verder onderzoek naar de belangrijkste bronnen en routes van microplastics, zoals slijtage van autobanden, textiel en zwerfafval, met inbegrip van de relatie tussen kunststofrecycling en microplastics en de gevolgen van microplastics voor de gezondheid van mens en dier en voor ecosystemen. Het Comité benadrukt dan ook de behoefte om betrouwbare en doeltreffende meettechnologie en -processen in te richten en verzoekt de Europese Commissie om onderzoek en ontwikkeling op dit gebied te ondersteunen.

19. Het roept op tot een verbod op onder invloed van zuurstof afbreekbare kunststoffen en doelbewust toegevoegde microplastics in alle producten waar ze voor de menselijke gezondheid niet nodig zijn, waaronder huidverzorgingsproducten en reinigingsmiddelen. Voorts pleit het Comité ook voor minimumvereisten betreffende het vrijkomen van onbedoelde microplastics uit producten zoals autobanden en textiel, en maatregelen om het verlies van kunststofpellets te beperken.

C. Beter kunststoffen

Beter ontworpen kunststoffen

20. Het Comité is er sterk van overtuigd dat er dringend behoefte is aan beter ontworpen kunststoffen, rekening houdend met de mogelijkheden van toekomstige gescheiden inzameling, sortering en recycling van kunststoffen en kunststofproducten zodat kunststoffen een duurzaam element in de circulaire economie worden, en onderstreept dat er op dit gebied een grote behoefte aan innovatie bestaat.

21. Daarnaast wenst het te benadrukken dat we in een circulaire economie in principe niet mogen toegestaan dat er niet-recycleerbare producten of materialen op de Europese markt worden gebracht. Daarom moeten tegen 2025 alle kunststoffen, kunststofproducten en kunststofverpakkingen die in de EU op de markt worden gebracht, ten minste op kosteneffectieve wijze kunnen worden gerecycleerd. Dit vereist ook dat gevaarlijke stoffen en stoffen die schadelijk zijn voor het milieu tegen 2025 volledig uit kunststoffen en kunststofproducten moeten zijn verwijderd.

22. Het Comité onderstreept dat een circulaire economie ook een economie zonder fossiele brandstoffen is. Daarom is er een sterke innovatieagenda nodig en vervolgens ook steun voor de grootschalige uitrol van fossielvrije kunststoffen om van de huidige fossiele kunststoffen over te stappen op innovatieve, duurzame en milieuvriendelijke kunststoffen.

23. Het is ervan overtuigd dat het aantal verschillende beschikbare polymeren bij de vervaardiging van kunststofproducten moet worden beperkt tot polymeren die geschikt zijn voor het beoogde doel en die gemakkelijk kunnen worden gescheiden, gesorteerd en gerecycleerd, met name voor producten voor eenmalig gebruik. Met het oog hierop moeten voor deze toepassingen wellicht industriële normen op EU-niveau worden ontwikkeld.

24. Verder onderzoek is nodig naar de behoefte aan harmonisatie en mogelijke beperking van additieven die in kunststoffen worden gebruikt om de fysieke eigenschappen van kunststoffen te beïnvloeden en te verbeteren, teneinde de recycling van kunststoffen en het gebruik van gerecycleerde producten verder te vergemakkelijken en te vereenvoudigen. Met het oog hierop moeten voor deze toepassingen wellicht industriële normen EU-niveau worden ontwikkeld voor additieven in kunststoffen.

25. Overigens kunnen ook andere kunststofproducten dan verpakkingen de hoeveelheid afval doen toenemen en daarom moeten deze producten zodanig worden vormgegeven dat dit wordt voorkomen. Daarnaast moeten ook producenten passende systemen opzetten voor de verwijdering van deze producten aan het eind van hun levensduur.

26. Regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid kunnen een belangrijke rol spelen bij de bevordering van ecologisch ontwerpen, met een modulatie van de bijdragen volgens het circulaire karakter van het product, waaronder de mogelijkheden voor hergebruik, gescheiden inzameling, verwerking en recycling en de hoeveelheid gerecycleerd materiaal. De verantwoordelijkheid voor ecologisch ontwerpen moet daarom worden opgenomen in de wetgeving inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. In de wetgeving inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid moet ook worden verwezen naar industriële normen op EU-niveau voor het gebruik van polymeren en additieven in producten voor eenmalig gebruik.

27. Het Comité onderstreept dat er de komende decennia materialen moeten worden ontwikkeld die niet de negatieve gezondheids- en milieueffecten hebben die alle kunststoffen momenteel hebben en die kunststoffen volledig kunnen vervangen. Het Comité dringt daarom aan op onderzoeksactiviteiten en -instrumenten die met nieuwe moderne materialen het pad kunnen effenen voor een toekomst zonder plastic.

Biologisch afbreekbare kunststoffen

28. Het Comité erkent dat de huidige generatie biologisch afbreekbare kunststoffen geen oplossing biedt voor het probleem van kunststofzwerfvuil en de plastic soep, aangezien zij niet biologisch afbreekbaar zijn in een natuurlijke omgeving of in watersystemen.

29. Het Comité onderstreept dat de boodschap dat sommige kunststoffen als kunststof en andere als biologisch afval moeten worden gescheiden, verwarrend is voor de consument. Dit maakt de communicatie met de consument complex en leidt tot fouten bij het sorteren van zowel conventionele als biologisch afbreekbare kunststoffen.

30. Het Comité benadrukt dat biologisch afbreekbare kunststoffen die in de kunststofrecyclingstroom terechtkomen, de recycling van conventionele kunststoffen belemmeren. Daarom moet het gebruik van biologisch afbreekbare kunststoffen worden beperkt tot toepassingen waar biologische afbreekbaarheid een specifiek doel heeft, bijv. het gebruik van biologisch afbreekbare zakken voor de inzameling van biologisch afval.

31. Daarnaast wenst het Comité de behoefte aan betere definities en/of normen voor de verschillende vormen van biologische afbreekbaarheid te benadrukken. Deze moeten worden gekoppeld aan afvalverwerking, met inbegrip van normen voor composteerbaarheid en verteerbaarheid, en hierbij moet rekening worden gehouden met de gangbare praktijken in Europese afvalverwerkingsinstallaties. Dit zal de etikettering verbeteren en/of vereenvoudigen, zwerfafval verminderen en een correcte sortering verbeteren, maar ook de innovatie van biologisch afbreekbare kunststoffen stimuleren.

32. Er moet vooral voor worden gezorgd dat plastic dat als composteerbaar wordt verkocht, daadwerkelijk biologisch afbreekbaar is zonder dat industriële compostering nodig is. Zo kan het risico van verspreiding van microplastics aanzienlijk worden verminderd; het gevaar bestaat immers dat consumenten ten onrechte denken dat plastic dat als composteerbaar wordt aangemerkt, zonder verdere behandeling op natuurlijke wijze wordt afgebroken.

D. Betere inzameling

33. Het Comité benadrukt dat doeltreffende systemen voor de gescheiden inzameling van kunststofafval een essentiële voorwaarde zijn voor een circulaire kunststofeconomie. Inzamelingssystemen moeten daarom eenvoudig en logisch zijn voor de gebruiker.

34. Bestaande inzamelingssystemen in de EU-lidstaten zijn doorgaans niet gericht op niet voor verpakkingsdoeleinden gebruikte kunststoffen, die daarom niet gescheiden worden ingezameld en op stortplaatsen of in verbrandingsinstallaties terechtkomen als onderdeel van het restafval of zelfs als zwerfvuil (op zee). Dit leidt tot milieuschade, het verlies van waardevolle recycleerbare materialen en tot verwarring bij consumenten die niet begrijpen waarom sommige kunststoffen wel en andere niet gescheiden moeten worden ingezameld voor recycling. Betere voorlichtingscampagnes en een meer uniforme aanpak van de gescheiden inzameling tussen de lidstaten zouden de hoeveelheid gerecycleerde producten en de naleving van de afgifteaanwijzingen door zowel de plaatselijke bevolking als toeristen doen toenemen.

35. Het Comité erkent dat er in situaties waarin de inzameling van kunststoffen en kunststofproducten is gebaseerd op uitgebreide producentenverantwoordelijkheid effectieve doelstellingen moeten worden opgesteld, zodat producenten worden gestimuleerd om waar mogelijk verder te gaan dan de doelstellingen.

Doeltreffende gescheiden inzameling van kunststoffen

36. Het CvdR nodigt de Commissie uit om alle belanghebbenden te betrekken bij het verbeteren van gescheiden inzameling, met inbegrip van degenen die actief zijn in de afvalpreventie en het beheer van niet-kunststoffen.

37. Ook moet worden benadrukt dat bij de inzamelingssystemen de nadruk moet liggen op kunststoffen als materiaal in plaats van op kunststoffen als verpakkingsproduct. Dit zou de communicatie met de consument aanzienlijk vereenvoudigen en leiden tot een toename van het inzamelingspercentage. De regelingen van de lokale en regionale overheden zouden beter afgestemd moeten zijn op regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid om kunststofafval dat niet voor verpakkingsdoeleinden wordt gebruikt, aan te kaarten tijdens overleg met producenten en importeurs. Bij de herziening van de richtlijn betreffende verpakking en verpakkingsafval moet ook rekening worden gehouden met dit gegeven.

38. Het Comité is ingenomen met de voorbereiding van richtsnoeren voor gescheiden inzameling en sortering van afval en verzoekt de Europese Commissie ervoor te zorgen dat lokale en regionale overheden worden betrokken bij het proces inzake de voorbereiding en verspreiding van de richtsnoeren, gezien de belangrijke rol die zij in veel lidstaten spelen.

39. De nadruk in lokale en regionale strategieën voor afvalbeheer moet komen te liggen op de afvalhiërarchie, d.w.z. afvalpreventie, gescheiden inzameling en minimalisering van restafval. Er zijn veel goede voorbeelden van en ervaringen met dit type strategie. Innovatie op het gebied van gescheiden inzameling moet worden gestimuleerd en de uitwisseling van beste praktijken en kennis tussen lokale en regionale overheden moet intensief worden ondersteund, bijvoorbeeld door middel van instrumenten zoals de „peer-to-peer tool” TAIEX of de stedelijke agenda van de EU.

40. Het Comité beklemtoont dat moet worden voorkomen dat het Chinese verbod op kunststof zal leiden tot meer storten, (illegaal) dumpen of verbranden en dat bovendien moet worden geïnvesteerd in moderne recyclingcapaciteit.

Voorlichting en gedragsverandering

41. Voor de ontwikkeling van succesvolle afvalbeheerstrategieën moeten de Europese Commissie, de lidstaten en lokale en regionale overheden zich bewust zijn van de verbanden op lokaal en regionaal niveau tussen infrastructuur, communicatie en publieke perceptie en de instrumenten die kunnen worden ingezet om een gedragsverandering te ondersteunen.

42. Verder moet worden benadrukt dat de bewustmaking van de burgers op het vlak van afvalbeheer een eerste vereiste is voor de goede werking van doeltreffende inzamelingsystemen. Een goede voorlichting van de consument zou de steun voor gescheiden inzameling, afvalpreventie en het opzetten van lokale initiatieven bevorderen, maar leidt op zich niet noodzakelijk tot gedragsveranderingen. Een beter begrip van de mechanismen die kunnen bijdragen tot een positieve gedragsverandering is daarom van groot belang. Het Comité benadrukt daarom dat de verdere ontwikkeling van strategieën om aan te zetten tot gedragsverandering, niet alleen met klassieke middelen als prikkels en sancties maar ook met innovatieve methoden, moet worden gestimuleerd en dat de uitwisseling van beste praktijken en kennis tussen lokale en regionale overheden intensief moet worden ondersteund.

43. Het moedigt alle lokale en regionale belanghebbenden aan om bij te dragen tot een grotere bewustwording van de voordelen van gerecycleerde kunststoffen.

Overwogen moet worden een geharmoniseerd stelsel van statiegeldregelingen voor drankverpakkingen op Europese schaal te hanteren

44. Het Comité erkent dat is aangetoond dat er met statiegeldregelingen zeer hoge inzamelingspercentages en een hoogwaardige recycling worden verwezenlijkt en ook dat deze zeer doeltreffend zijn als het gaat om het voorkomen van zwerfafval en „plastic soep”.

45. Het erkent dat een toenemend aantal EU-landen statiegeldregelingen invoert, wat in regio's met verschillende statiegeldregelingen soms negatieve grensoverschrijdende gevolgen heeft.

46. Er zou een geharmoniseerde aanpak op EU-niveau of ten minste maximale coördinatie kunnen worden overwogen voor de lidstaten die op dit moment statiegeldregelingen toepassen of voornemens zijn nieuwe regelingen te ontwikkelen om zo negatieve grensoverschrijdende gevolgen te voorkomen en het vrije verkeer van goederen te vergemakkelijken.

Er moet onderzoek worden gedaan naar alternatieven voor kwantitatieve doelstellingen

47. Het Comité merkt op dat de doelstellingen met betrekking tot de gescheiden inzameling en recycling van kunststoffen in verschillende EU-richtlijnen (richtlijn verpakking en verpakkingsafval, richtlijn autowrakken, en de richtlijn elektrisch en elektronisch afval) voor alle lidstaten gelijk zijn, hoewel de feitelijke prestaties van de lidstaten sterk kunnen verschillen. Dit leidt tot een situatie waarin sommige lidstaten nog een grote inspanning moeten leveren, terwijl andere lidstaten hun doelstellingen al gemakkelijk halen en niet worden geprikkeld om de doelstellingen te overschrijden.

48. Het Comité dringt erop aan dat de doelstellingen in de verschillende richtlijnen opnieuw worden bekeken om sterkere stimulansen te creëren en een hogere kwaliteit van recycling aan te moedigen op basis van de volgende mogelijke benaderingen:

- invoering van een bonus bij overschrijding van de doelstellingen;
- uitbreiding van de financiële aansprakelijkheid van producenten naar de volledige kosten voor het afvalbeheer van hun producten, met inbegrip van de kosten voor het opruimen van zwerfafval of de kosten voor inzameling en verwerking van hun producten die niet gescheiden zijn ingezameld en nog steeds bij het restafval terechtkomen.

E. Betere recycling*Ontwikkeling van sorteer- en recyclingtechnologie*

49. Het Comité is sterk voorstander van onderzoek en innovatie op het gebied van nieuwe sorteer- en recyclingtechnologieën, met inbegrip van depolymerisatie. In theorie zou dit veel van de huidige problemen met betrekking tot het sorteren en recyclen van kunststoffen kunnen oplossen.

50. Het Comité benadrukt het potentieel van regio's en steden om initiatieven van onderaf te ontwikkelen en te ondersteunen via levende laboratoria, innovatiecentra en andere vormen van collaboratieve en innovatieve benaderingen om slim ontwerp en het gebruik van secundaire grondstoffen te bevorderen.

51. Daarom is het voorstander van de voorgestelde extra investeringen voor prioritaire onderzoeks- en innovatieacties in de strategie en biedt het aan om met de Europese Commissie samen te werken bij de voorbereiding van de nieuwe strategische agenda voor onderzoek en innovatie op het gebied van kunststoffen. Een dergelijke samenwerking moet ervoor zorgen dat rekening wordt gehouden met het lokale en regionale aspect, zowel bij de identificatie van de prioritaire problemen die moeten worden aangepakt, als bij de adequate verspreiding van de gerealiseerde innovaties.

52. Het Comité steunt de ontwikkeling van kwaliteitsnormen voor gesorteerd kunststofafval en gerecycleerde kunststoffen.

De terugwinning van energie heeft de voorkeur boven het storten van afval

53. Het CvdR herinnert eraan dat op de korte termijn niet-recycleerbaar kunststofafval en kunststofafval dat schadelijke stoffen bevat, moet worden verwerkt in de meest doeltreffende en schoonste installaties voor de omzetting van afval in energie zodat de hoge energetische inhoud van dit afval kan worden benut voor het opwekken van warmte en elektriciteit.

F. Betere markten

Het gebruik van gerecycleerd materiaal in nieuwe producten moet sterk worden aangemoedigd

54. Het Comité is er vast van overtuigd dat de vraag naar gerecycleerde producten door eindgebruikers moet worden gestimuleerd door financiële prikkels die een werkelijk financieel aantrekkelijk alternatief vormen voor nieuwe materialen en kunststoffen op basis van fossiele brandstoffen, alsook door het wegnemen van belemmeringen voor een eengemaakte markt voor secundaire grondstoffen.

55. Daarom moet eraan worden herinnerd dat er nog steeds subsidies bestaan voor fossiele brandstoffen, waardoor nieuwe kunststoffen goedkoper zijn dan gerecycleerde kunststoffen of biokunststoffen, wat een belangrijke economische belemmering vormt voor de ontwikkeling van een circulaire economie voor kunststoffen. Dergelijke verkeerde stimulansen moeten daarom worden weggenomen. Als alternatief zouden producenten of importeurs van kunststoffen op basis van fossiele brandstoffen of kunststofproducten financieel verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de vermindering van de CO₂-uitstoot bij de uiteindelijke verwerking van hun kunststofafval.

56. Het Comité benadrukt dat tegen 2025 fabrikanten van kunststofproducten moeten garanderen dat minstens 50 % van nieuwe kunststofproducten uit gerecycleerd kunststof bestaat, tenzij er sprake is van wettelijke beperkingen op de eindproducten die het gebruik van gerecycleerde materialen verbieden. Daarnaast is hierbij een benadering nodig waarbij er sterk wordt ingezet op de waardeketen om de belangen van producenten, consumenten, lokale en regionale overheden en de recyclingsector op één lijn te brengen, teneinde de kwaliteit van de recycling en het gebruik van secundair materiaal te verbeteren.

57. Het EU-initiatief voor vrijwillige toezeggingen voor bedrijven en/of brancheorganisaties is daarom een goede zaak. Het Comité nodigt lokale en regionale overheden uit om de toezeggingen van belanghebbenden uit hun regio zichtbaarheid te geven om zo goede praktijken te bevorderen en daarmee anderen aan te moedigen het goede voorbeeld te volgen. Daarnaast moet echter ook worden gekeken hoe de follow-up van de toezeggingen verloopt, en indien de betrokkenen in gebreke blijven moet daarop worden gewezen, om te voorkomen dat loze beloftes worden gedaan enkel en alleen om bepaalde producten of sectoren groen te wassen.

Overheidsopdrachten

58. Het CvdR benadrukt dat groene overheidsopdrachten de Europese overheidsinstanties heel wat mogelijkheden bieden om kunststofafval terug te dringen; zij kunnen er immers voor kiezen milieuvriendelijke goederen, diensten en werken aan te kopen en daarmee andere organisaties het goede voorbeeld geven. Het nodigt alle lokale en regionale overheden daarom uit om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de recycleerbaarheid van kunststoffen via hun overheidsopdrachten door te eisen dat de beginselen ten aanzien van ecologisch ontwerp worden toegepast en dat nieuw aangekochte producten gerecycleerd materiaal bevatten.

59. Het Comité is in dit verband ingenomen met de richtsnoeren die de Commissie en een aantal Europese landen hebben ontwikkeld in de vorm van nationale criteria inzake groene overheidsopdrachten ⁽¹⁾, maar verzoekt de Commissie gedetailleerdere richtsnoeren voor te stellen met informatie over het type gerecycleerde kunststoffen, de mogelijke toepassingen ervan en de ecologische en potentiële economische voordelen die het gebruik van gerecycleerde kunststoffen voor regionale en lokale overheden kan opleveren.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pubs_en.htm

60. Het grootste deel van de kunststoffen die in de oceanen terechtkomen is afkomstig uit Azië; wereldwijd wordt slechts 9 % van alle plastic gerecycled. In dit verband biedt de uitvoering van de nieuwe EU-handelsstrategie, „Handel voor iedereen”, die erop gericht is handelsovereenkomsten en preferentieprogramma's te gebruiken als hefboomen om duurzame ontwikkeling in de hele wereld te bevorderen, heel wat mogelijkheden om de duurzaamheid en traceerbaarheid van de mondiale toeleveringsketens te verbeteren. Het Comité staat in dit verband achter het sectorale „EU-vlaggenschipinitiatief inzake de kledingsector”, dat het Europees Parlement in maart 2017 heeft voorgesteld ⁽²⁾; het benadrukt dat dergelijke initiatieven pas kans van slagen hebben als ook de lokale en regionale overheden zich ervoor inzetten, en dat zij moeten fungeren als leidraad voor het optreden van de lokale en regionale overheden op het vlak van gedecentraliseerde ontwikkelingssamenwerking.

Brussel, 10 oktober 2018.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2017-0196+0+DOC+PDF+V0//EN>